

राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठाच्या अधिनस्त
महाविद्यालयातील प्रत्येक विद्यार्थ्याकडून जमा करण्यात
येणा-या आपत्कालीन निधीवरील व्याजाच्या रकमेचा
विनियोग करण्यास मान्यता देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: बैठक २०१३/प्र.क्र.३२२/१३/विशि-३

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२

तारीख: १९ ऑक्टोबर, २०१३

वाचा —

१) शासन पत्र क्रमांक: आपवि २००५/(१५७)/विशि-३, दिनांक ४ मे, २००५.

प्रस्तावना —

गुजरात येथील भूकंपासारख्या आपत्कालीन परिस्थितीला तोंड देण्यासाठी व्यवस्थापनासंबंधी सोय करण्याच्या दृष्टीने दरवर्षी प्रत्येक विद्यार्थ्याकडून रु. १०/- या प्रमाणे आपत्कालीन निधी गोळा करण्यासाठी शासनाने कळविले होते. सदर निधी प्रत्येक विद्यापीठाने स्वतंत्र खात्यामध्ये मुदत ठेवीत जमा करावयाचा आहे व यावर दरवर्षी मिळणा-या व्याजातून आपत्कालीन व्यवस्थापन कक्ष स्थापन करून त्याद्वारे दरवर्षी आपत्कालीन व्यवस्थेसंबंधी शिक्षक तसेच विद्यार्थी यांच्यासाठी कार्यशाळा आयोजित करावयाच्या आहेत. तसेच विविध आपत्कालीन परिस्थितीसाठी लागणारे साहित्य देखिल त्याच रकमेतून खरेदी करण्याची सुविधा असल्याचे राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठांना संदर्भित (१) येथील शासन पत्रान्वये कळविण्यात आले आहे. याचसंदर्भात सर्व कुलगुरुंच्या दिनांक १६.०८.२०११ रोजी झालेल्या संयुक्त बैठकीत झालेल्या चर्चेनुसार राज्यातील अकृषी विद्यापीठाकडे सन २००१ पासून जमा झालेल्या व यापुढे जमा होणा-या रकमेवरील व्याजाच्या रकमेचा विनियोग करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय—

राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठ तसेच विद्यापीठाच्या अधिनस्त महाविद्यालयामध्ये काही प्रमाणात आपत्कालीन व्यवस्था करण्यात येते. राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठाच्या अधिनस्त महाविद्यालयातील प्रत्येक विद्यार्थ्यांकडून रुपये १०/- या प्रमाणे आपत्कालीन निधी गोळा करण्यात येतो. या आपत्कालीन निधीवरील सन २००१ पासून ३० जून, २०१३ पर्यंत जमा झालेल्या व्याजाच्या रकमेचा विनियोग पुढील बाबींसाठी करण्यास शासन मान्यता देत आहे:-

- १) प्रत्येक विद्यापीठामध्ये असलेल्या आपत्ती व्यवस्थापन कक्षातील प्रत्येक व्यक्ती प्रशिक्षित असणे आवश्यक आहे व त्यांचेद्वारे शिक्षक व विद्यार्थी यांच्यासाठी प्रशिक्षण व कार्यशाळा आयोजित करण्याच्या सुविधा निर्माण करणे, अभ्यासक्रम तयार करणे इत्यादी.
  - २) प्रथमोपचारासाठी प्रशिक्षित कर्मचारी व आरोग्य विषयक इतर सोयी सुविधा उपलब्ध करणे.
  - ३) पाण्याचा पुरेसा साठा करण्यासाठी पाण्याच्या टाक्या उपलब्ध करणे
  - ४) अग्निशामक उपकरणे उपलब्ध करणे
  - ५) कर्मचा-यांसाठी व विद्यार्थ्यांसाठी धोक्याची सूचना देणारी यंत्रणा (उदा. कॉमन अनाऊन्समेंट सिस्टीम, अलर्ट बझर सिस्टीम, एसएमएस सेवा इत्यादी) उपलब्ध करणे.
  - ६) विद्यापीठ तसेच महाविद्यालयामध्ये आपत्कालीन परिस्थितीला तोंड देण्यासाठी आवश्यक असलेल्या उपकरणांचे संच (उदा. स्ट्रेचर, रोप, ट्री कटर, हूक, ड्रेन क्लीनर, पाण्यात तरंगता येतील असे फ्लॉटर्स इत्यादी)
  - ७) तसेच राष्ट्रीय सेवा योजनेतील विद्यार्थ्यांना आपत्कालीन परिस्थितीला तोंड देण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजनाची माहिती जनतेला देण्यासाठी रस्त्यावर रॅली काढण्यासाठी अर्थसहाय्य करणे.
२. त्याचप्रमाणे दिनांक ०१ जुलै, २०१३ पासून आपत्कालीन निधीच्या पुढील कालावधीसाठी जमा होणा-या रकमेतून मा. राज्यपाल महोदयांच्या कार्यालयाने सुरु केलेल्या आव्हान या शिबीरातील

सहभागी विद्यार्थ्यांना प्रवास खर्च तसेच मॉक ड्रील इत्यादी बाबतचे प्रशिक्षण देण्यासाठी प्राधान्य देण्यात यावे. तसेच राष्ट्रीय सेवा योजनेतील विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण देण्यासाठी वेगवेगळ्या प्रकारच्या कार्यशाळांचे आयोजन करावे.

३. प्रत्येक विद्यापीठाकडे जमा असलेल्या व्याजाच्या रकमेचा विनियोग प्रत्येक विद्यापीठ व महाविद्यालयासाठी करावयाचा झाल्यास आर्थिक नियोजन करणे आवश्यक आहे त्यासाठी प्रत्येक विद्यापीठात व महाविद्यालयात आपत्कालीन यंत्रणा कार्यान्वीत होण्यासाठी सर्व विभागीय सह संचालक (उच्च शिक्षण) यांनी त्यांचे अधिनस्त विद्यापीठ तसेच महाविद्यालयाची पाहणी करून विद्यापीठ तसेच महाविद्यालयाची गरज विचारात घेऊन वरील बाबींपैकी आवश्यकतेनुसार आपत्कालीन यंत्रणा तयार करण्याची कार्यवाही करावी. वरील बाबींपैकी विविध उपकरणांची खरेदी करताना शासनाच्या प्रचलित नियमानुसारच खरेदी प्रक्रीयेचा अवलंब करूनच खरेदी करण्यात यावी. सर्व अकृषी विद्यापीठे तसेच त्यांचे अधिनस्त महाविद्यालयामध्ये आपत्कालीन यंत्रणेसंदर्भातील आढावा घेण्याची जबाबदारी सर्व संबंधीत सह संचालक (उच्च शिक्षण) यांची राहिल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३१०१९१६५४५९२००८ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. गो. चांदेकर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल तथा कुलपती यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हील, मुंबई,

२. कुलगुरु, सर्व अकृषी विद्यापीठ
३. कुलसचिव, सर्व अकृषी विद्यापीठ,
४. सर्व विभागीय सह संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य
५. महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता)-१/२ महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर
६. महालेखापाल, (लेखा परीक्षण) -१/२ महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर
७. जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे/अमरावती,
८. मा. प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
९. सह सचिव (मशि), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
१०. सह सचिव (विशि), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
११. अवर सचिव (विशि-४), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
१२. कार्यासन अधिकारी (विशि-१/विशि-२/साशि-१), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१३. निवड नस्ती (विशि-३), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.